

Sygn. akt III AUa 723/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Anna Polak SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2018 r. w Szczecinie

sprawy W. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 września 2017 r. sygn. akt VI U 344/17

oddala apelację.

SSA Anna Polak SSA Urszula Iwanowska del. SSO Gabriela Horodnicka-

Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 723/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 maja 2017 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu W. G. prawa do emerytury w tzw. obniżonym wieku emerytalnym. Przyczyną odmowy ubezpieczonemu prawa do emerytury było nieudowodnienie 25 - letniego ogólnego okresu ubezpieczenia oraz 15 - letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony W. G. wniósł odwołanie i w jego uzasadnieniu podał, że pozwany nie uwzględnił do jego ogólnego stażu pracy okresu od 01.12.1986 r. do sierpnia 2000 r., kiedy przebywał na rencie z tytułu wypadku przy pracy oraz do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od 01.07.1975 r. do 31.03.1992 r., kiedy pracował w (...) Sp. z o.o.

Pozwany – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 21 września 2017 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W. G. urodził się w dniu (...) Posiada bezsporny ogólny okres ubezpieczenia wynoszący 20 lat, 3 miesiące i 23 dni, w tym staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący 14 lat, 7 miesięcy i 28 dni. Na dzień złożenia wniosku do organu rentowego o przyznanie emerytury ubezpieczony nie pozostawał członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Ubezpieczony w okresie od dnia 01.12.1986 r. do dnia 30.09.2000 r. pobierał rentę z tytułu choroby zawodowej.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione, podnosząc, że bezspornym w okolicznościach niniejszej sprawy pozostawało, iż łączny okres ubezpieczenia W. G. wynosił 20 lat, 3 miesiące i 23 dni, a łączny staż pracy w warunkach szczególnych wynosił 14 lat, 7 miesięcy i 28 dni. Poza sporem pozostawało również, że ubezpieczony nie pozostawał członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Spór pomiędzy ubezpieczonym i organem rentowym w szczególności koncentrował się na nieuwzględnieniu przez pozwanego okresu od dnia 01.12.1986 r. do dnia 30.09.2000 r. do ogólnego okresu ubezpieczenia, kiedy ubezpieczony pobierał rentę z tytułu choroby zawodowej, a także okresu od 01.07.1975 r. do 31.03.1992 r., kiedy pracował w (...) Sp. z o.o.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z art. 184. ust.1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) wymagany okres składkowy i nieskładkowy, który w przypadku kobiet wynosi 20 lat i 25 w przypadku mężczyzn.

W świetle ust. 2 tego artykułu powyższa emerytura, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem organu rentowego, na dochody budżetu państwa. Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 ustawy jest zatem spełnienie przesłanki stażu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Sąd meriti podkreślił, że zasady uwzględniania okresów przy ustalaniu prawa do świadczeń i ich wysokości uregulowane są w art. 5-11 ustawy.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z okresami składkowymi są następujące okresy:

- 1) ubezpieczenia;
- 2) opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, w przepisach wymienionych w art. 195 pkt 1-4 i 8, w przepisach o adwokaturze, w przepisach o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz w przepisach o pomocy społecznej;
- 3) zaliczone do okresów ubezpieczenia społecznego duchownych:

a) okresy pozostawania duchownymi przed dniem 1 lipca 1989 r., pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne za cały okres podlegania temu ubezpieczeniu,

b) okresy przebywania duchownych na misjach oraz okresy prowadzenia przez duchownych działalności duszpasterskiej wśród Polonii, przypadające po dniu 14 listopada 1991 r., do dnia wejścia w życie ustawy;

4) czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby;

5) działalności kombatanckiej, działalności równorzędnej z tą działalnością, a także okresy zaliczane do okresów tej działalności oraz okresy podlegania represjom wojennym i okresu powojennego, określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;

6) pełnionej w Polsce służby:

a) w Policji (Milicji Obywatelskiej),

b) w Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego oraz Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (w organach bezpieczeństwa publicznego),

c) w Straży Granicznej,

d) w Służbie Więziennej,

e) w Państwowej Straży Pożarnej,

f) w Służbie Celnej,

g) w Biurze Ochrony Rządu,

h) w Służbie Celno-Skarbowej;

7) pobierania zasiłku macierzyńskiego;

8) osadzenia w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania albo bez wyroku po dniu 31 grudnia 1956 r. za działalność polityczną;

9) zatrudnienia za granicą osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, jeżeli osoby te powróciły do kraju po dniu 22 lipca 1944 r. i zostały uznane za repatriantów;

10) świadczenia pracy po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r.

Zgodnie z art. 7 w/w ustawy okresami nieskładkowymi są następujące okresy:

1) pobierania:

a) wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłaconego na podstawie przepisów Kodeksu pracy,

b) zasiłków z ubezpieczenia społecznego: chorobowego lub opiekuńczego,

c) świadczenia rehabilitacyjnego,

d) świadczeń wymienionych w lit. b i c po ustaniu obowiązku ubezpieczenia;

2) pobierania renty chorobowej po ustaniu zatrudnienia w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie lub po ustaniu obowiązku ubezpieczenia społecznego z innego tytułu;

3) niewykonywania pracy po ustaniu zatrudnienia, jeżeli za te okresy, na podstawie przepisów Kodeksu pracy, zostało wypłacone odszkodowanie;

5) przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem:

a) w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat,

b) na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko;

6) przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy opieki pielęgnacyjnej nad inwalidą wojennym zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznany za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat, który w okresie sprawowania opieki nie osiągnął przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia;

7) przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy niewykonywania pracy, w granicach do 6 lat, spowodowane koniecznością opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznany za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo uznany za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat, który w okresie sprawowania opieki nie osiągnął przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia;

8) urlopu bezpłatnego oraz przerw w zatrudnieniu w razie nieudzielenia urlopu bezpłatnego małżonkom pracowników skierowanych do pracy w przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i w innych misjach specjalnych za granicą, w instytutach, ośrodkach informacji i kultury za granicą;

9) nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów;

9a) studiów doktoranckich i aspirantury naukowej w wymiarze określonym w decyzji o ich utworzeniu;

9b) asystenckich studiów przygotowawczych;

10) dokształcania zawodowego lekarzy w klinikach akademii medycznych i oddziałach instytutów naukowych w charakterze wolontariusza - w granicach do 1 roku;

11) pobierania zasiłku przedemerytalnego i świadczenia przedemerytalnego;

12) udokumentowanej niezdolności do pracy, za które wypłacone zostały z Funduszu Pracy: zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki szkoleniowe lub stypendia.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,

2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,

3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd meriti podzielił stanowisko organu rentowego w przedmiocie braku podstaw do doliczenia ubezpieczonemu okresu od dnia 01.12.1986 r. do dnia 30.09.2000 r., kiedy pobierał rentę z tytułu choroby zawodowej do ogólnego okresu ubezpieczenia. Powyższe przepisy nie zaliczają okresu pobierania takiej renty jako okresu składkowego, ani nieskładkowego.

W szczególności należy wskazać, iż ubezpieczony nie pobierał przewidzianej w art. 7 pkt 2 w/w ustawy renty chorobowej. Renta chorobowa wymieniona w tym przepisie dotyczy bowiem świadczenia, które wprowadzono do systemu świadczeń ubezpieczeniowych od dnia 1 stycznia 1975 r. na mocy dodania art. 29a i art. 19b do ustawy z 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Renta chorobowa przysługiwała pracownikowi, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego był nadal niezdolny do podjęcia jakiegokolwiek pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja rokuje odzyskanie zdolności do pracy. Od dnia 1 stycznia 1983 r. w miejsce renty chorobowej (ustawa z dnia 23 stycznia 1968 r. utraciła moc) wprowadzono świadczenie rehabilitacyjne w ramach ubezpieczenia chorobowego) (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 15 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa 182/16).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że sporny okres nie mógł zostać uwzględniony przy ustalaniu ogólnego okresu ubezpieczenia W. G..

Z uwagi na fakt, iż ubezpieczony nie posiada 25-letniego ogólnego stażu ubezpieczeniowego, Sąd pierwszej instancji odstąpił od badania stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych. Zaliczenie bowiem tego okresu nie pozwoliłoby na ustalenie prawa do emerytury ubezpieczonemu wobec niespełnienia warunku posiadania 25-letniego okresu ubezpieczenia.

Wszelkich ustaleń w niniejszej sprawie Sąd meriti dokonał w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach organu rentowego, które ocenił jako w całości wiarygodne i uczynił podstawą rozstrzygnięcia w sprawie.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony zaskarżając je w całości, wnosząc o jego zmianę i przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że okres pobierania renty z tytułu choroby zawodowej winien być doliczony do ogólnego stażu pracy i powołał się na swoje liczne schorzenia, które uniemożliwiają mu pracę. Wskazał, że legitymuje się ponad 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

W piśmie z dnia 7 listopada 2017 r. podniósł, że wyrok może nie jest niezgodny z prawem ale jest niezgodny z zasadami sprawiedliwości społecznej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny, a swe ustalenia oparł na należycie zgromadzonym materiale dowodowym, którego ocena nie wykraczała poza granice wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji wywiódł prawidłowe wnioski z poprawnie dokonanej analizy dowodów. Stąd też, Sąd Apelacyjny ustalenia tego Sądu w całości uznał i przyjął jako własne. Sąd odwoławczy nie stwierdził przy tym naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego, w związku z czym poparł rozważania tego Sądu również w zakresie przyjętych przez niego podstaw prawnych orzeczenia.

Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Apelacyjny przyjął za własną, w pełni podzielać wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tego też względu Sąd drugiej instancji nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytaczania zawartych w nim argumentów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97, OSNAP 1998/3/104 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 grudnia 1999 r., I PKN 402/99, OSNAP 2001/8/272).

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy ubezpieczony spełnił warunki uprawniające go do emerytury określonej treścią przepisów art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W pierwszej kolejności w niniejszej sprawie należało przesądzić czy w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej tj. 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat.

Sąd pierwszej instancji dla ustalenia tych okoliczności przeprowadził dowody z akt ZUS oraz pism i dokumentów znajdujących się w aktach sprawy.

Przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy należy podkreślić, że wymagania stawiane przez ustawodawcę, które należy spełnić celem uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, powinno się interpretować ściśle. Emerytura przewidziana w art. 184 ustawy emerytalnej to świadczenie szczególne, gdyż przyznawane jest w drodze odstępstwa od zasady związanej z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Z tego powodu, wszystkie przesłanki warunkujące przyznanie tego świadczenia muszą być wykładane w sposób ścisły i precyzyjny.

Tymczasem w niniejszej sprawie niespornym było, że ubezpieczony nie wykazał 25-letniego okresu zatrudnienia na dzień 1 stycznia 1999 roku, gdyż od 1986 roku przebywał na rencie w związku z chorobą zawodową, a ten ostatni okres nie może zostać zaliczany ani do okresów składkowych, ani do okresów nieskładkowych na co słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy. Do ubezpieczonego, urodzonego po 31 grudnia 1948 roku nie ma zastosowania art. 10 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, gdyż przepis ten dotyczy osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.

Ustalenia te przesądzają, że spornego okresu nie można ubezpieczonemu zaliczyć do ustalenia ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Wobec czego ubezpieczony nie legitymuje się wymaganym 25 letnim okresem składkowym i nieskładkowym.

Mając na uwadze powyższe, apelacja ubezpieczonego na podstawie art. 385 k.p.c. została oddalona.

SSA Anna Polak SSA Urszula Iwanowska del. SSO Gabriela Horodnicka-

Stelmaszczuk